

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ І ТЕХНОЛОГІЇ

INFORMATION RESOURCES AND TECHNOLOGIES

САМОХВАЛОВА ОЛЬГА

КУЗЬМЕНКО РОМАН

Центральна наукова бібліотека

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

м. Харків (Україна)

ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

Електронна бібліотека Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (ЦНБ) складається з ресурсів, які бібліотека придбала або отримала за грантами, та ресурсів, які створюються саме у бібліотеці. До перших відносяться відомі у всьому світі бібліографічні та наукометричні бази даних Web of Science та SCOPUS, та бази даних, які отримані за грантами Центру «Вікно в Америку» – JSTOR, ProQuest Dissertations & Theses Global, ebrary, та деякі інші. Бібліотека створює та супроводжує три бази даних – Електронний каталог ЦНБ, Університетський репозитарій eKhNUIR та електронний архів рідкісних книг та рукописів eScriptorium.

Електронний каталог створюється з 1991 року, на цей час він працює у середовищі ABIS Absotheque Unicode і складає біля 900 тис. записів. Електронні архіви eKhNUIR та eScriptorium працюють на платформі DSpace3.2. Репозитарій праць учених університету eKhNUIR складає 11,5 тис. документів, які на цей час переважно депозитуються авторами або відповідальними депозиторами від факультетів. Електронний архів eScriptorium – це повнотекстовий архів рідкісних книг та рукописів для науки та освіти. Його завдання – надання доступу до багатства фондів ЦНБ та створення умов для їх збереження. На сьогодні eScriptorium складає більше 5 тис. документів XII – XX ст. (до 1945 р.). Особливо слід виділити колекції Харківської періодики та видань з історії Харкова.

SAMOHVALOVA OLGA

KUZMENKO ROMAN

Central Scientific Library

of the V. N. Karazin Kharkiv National University

Kharkiv (Ukraine)

ELECTRONIC LIBRARY OF THE CENTRAL SCIENTIFIC LIBRARY OF THE V. N. KARAZIN KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY

The CSL electronic library has resources that were acquired or received through grants and resources that were created in the library itself. The first ones include the world famous Web of Science and SCOPUS bibliographic and scientometric databases and databases received through the grants of the Center «Window to

America» - JSTOR, ProQuest Dissertations & Theses Global, ebrary and others. The Library creates and accompanies three databases - Electronic CSL, University repository eKhNUIR and electronic archive of rare books and manuscripts eScriptorium.

The start of electronic catalog's creation was in 1991, currently it is operating in an environment of ILS Absotheque Unicode and contains about 900 thousand records. The eKhNUIR and eScriptorium electronic archives are working on the DSpace3.2 platform. The eKhNUIR repository of the university scientists' works contains 11.5 thousand documents, which currently are being deposited mainly by the authors or by the responsible depositors of the departments. The eScriptorium electronic archive is a full-text archive of rare books and manuscripts for science and education. Its task includes the provision of access to the immense CSL funds and creation of conditions for their preservation. Now the eScriptorium contains more than 5 thousand documents from the 12th – 20th centuries (up to 1945). There should be named the collection of publications on the history of Kharkov and Kharkov periodicals especially.

JAKUB MACIEJ ŁUBOCKI

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytetu Wrocławskiego
Wrocław (Polska)

POLSKIE ELEKTRONICZNE ŹRÓDŁA INFORMACJI BIBLIOGRAFICZNEJ PRZYDATNE W PRACY UKRAIŃSKIEGO PRACOWNIKA NAUKI

Szybki dostęp do informacji jest podstawą w funkcjonowaniu społeczeństwa informacyjnego. Jedną z barier informacyjnych, związaną z fizyczną lokalizacją źródła informacji, utrudniającą ten dostęp, jest bariera geograficzna. Jej pokonywanie wiąże się z dodatkowym nakładem czasu, finansów i pracy umysłowej, co zwiększa wymierne i niewymierne koszty pracy z informacją. Bariera ta występuje już między dwiema lokalizacjami na terenie kraju i zdecydowanie zwiększa się, jeśli trzeba wziąć pod uwagę źródło znajdujące się poza jego granicami. Rozwiązaniem tego problemu, przynajmniej częściowym, jest udostępnienie źródła w Internecie, co czyni je dostępnym niezależnie od miejsca przebywania użytkownika, pod warunkiem dostępu do tej sieci. Oczywiście, samo środowisko internetowe niesie ze sobą nowe bariery, nie znosi też wszystkich barier znanych z tradycyjnych źródeł informacji (przykładowo tak do korzystania ze źródła elektronicznego jak i tradycyjnego użytkownik musi być odpowiednio przygotowany do wyszukiwania w nim informacji). Jednak to bariera geograficzna wydaje się być najpoważniejszą przeszkodą w skutecznym zaspokajaniu potrzeb informacyjnych.

Polska ma długie i bogate tradycje w przygotowywaniu pochodnych źródeł informacji, także tych o charakterze bibliograficznym. Niektóre z nich mogą być szczególnie interesujące w pracy ukraińskiego pracownika nauki (zwłaszcza w zakresie humanistyki). Ponieważ jednym z elementów wspierających budowę społeczeństwa informacyjnego w Polsce jest udostępnianie w sposób cyfrowy różnorodnych źródeł informacji, coraz więcej z nich jest osiągalnych w Internecie, co stanowi ułatwienie w codziennym wykorzystywaniu ich przez Ukraińców. Niestety, źródła te niejednokrotnie są pozbawione wyczerpującego aparatu pomocniczego, stąd często trudno zorientować się w ich zawartości i możliwościach wyszukiwawczych. Zdarza się, że omówienie takie oddzielone jest od samego źródła i opublikowane jedynie w sposób tradycyjny – w niskim nakładzie, w sporej odległości czasowej, w trudno dostępnym źródle. Także bariera językowa, mimo bliskiego spokrewnienia języka polskiego i ukraińskiego, może mieć tu znaczenie. Dlatego uznano za przydatne zaprezentowanie tych źródeł informacji (miejsce dostępu, forma, metodyka opracowania: zakres, zasięgi, dobór i selekcja, możliwości wyszukiwawcze), które mogą okazać się przydatne w pracy ukraińskiego pracownika nauki (m.in. *Przewodnik Bibliograficzny*, *Bibliografia Wydawnictw Ciągłych*, *Bibliografia Zawartości Czasopism*, *Polonica Zagraniczne*, «Bibliografia Polska» Karola Estreichera, «Bibliografia Polska 1901–1939», *Bibliografia Językoznawstwa*